Откъде тръгнаха ските в Самоков

От първите спускания по склоновете на Рила до създаването на ски клуб „Рилски скиор“

Днес Самоков е неразривно свързан със ските и зимните спортове. Но откъде започва тази история? Кои са хората, поставили началото на традиция, превърнала града ни в един от значимите центрове на зимния спорт в България?

Отговори на тези въпроси откриваме в публикацията на Благой Събев „Откъде тръгнаха ските“, поместена във вестник „100 години Самоковски спорт“, брой 1 от 1 април 1996 г.

Първите ски по склоновете на Рила

Според публикацията още в края на XIX век самоковчета се спускали по склоновете на Рила и на други подходящи места с примитивно направени ски – дъски, които сами изработвали и използвали през зимата.

Първите модерни ски и шейни се появяват в курорта Боровец (тогава Чамкория), като авторът посочва 1890 г. за начало на този процес. Сред ранните личности, свързани с развитието на зимните занимания, е Михаил Иванов Кръшняк – словак, станал първи дългогодишен управител на двореца „Ситняково“.

През 1906 г. в Боровец пристигат и трите му синове – Иван, Йосиф и Михаил, които също практикуват ски. През 1918 г. семейство Кръшняк се установява в Самоков. Синът Михаил започва да популяризира ски-пързалянето сред учениците и да ги увлича по този нов за времето си спорт.

Първите организирани ски занимания

Постепенно интересът към ските нараства. В публикацията са споменати редица имена на хора, допринесли за развитието на зимния спорт – Христо Бръзанов, Иван Шехтов, Цанко Кацаров и други.

Особено място заема Американската гимназия в Самоков. Нейните ученици се увличат по ските, организират преходи и спускания, а през зимните дни прекарват времето си по склоновете на Чамкория.

През 1928 г. учениците изграждат първия ски клуб в Самоков. Въпреки това дейността постепенно отслабва, а преместването на Американската гимназия в София през учебната 1929–1930 г. допринася за затихването на първоначалната инициатива.

1931 г. – ново начало за самоковските скиори

На 11 октомври 1931 г. в Самоков е основан нов ски клуб – „Рилски скиор“. Избрано е и неговото ръководство. В края на същата година се провежда скисбор, на който се изгражда Българският ски-съюз (БСС) с дейното участие на клуб „Рилски скиор“.

С амбициозен план и подкрепата на над 60 членове около десет активни ски-деятели започват изграждането на първата ски шанца в местността „Дъбова глава“. Сред посочените в публикацията са д-р Петър Стаменов, Любен Ненков, Верен Ваклинов, Георги Коцев и Емил Иванов.

Строителството започва през 1933 г., а в началото на 1934 г. в Самоков е завършена най-голямата по онова време ски шанца в страната. В края на февруари 1934 г. вестник „Заря“ публикува снимка на скок, извършен от самоковския скиор Христо Бръзанов – свидетелство за смелостта и уменията на местните спортисти.

Самоковските имена в историята на ските

В статията Благой Събев откроява редица състезатели, оставили следа в развитието на българския ски спорт. Сред тях са Стефан Веселинов, Димитър Дражев, Георги Дойков, Георги Димитров, Георги Варошкин, Петър Попангелов-баща, Владимир Брейчев, Валентин Божичков, Искра Бръзанова, Ива Шкодрева, Пепа Милушева и десетки други.

Специално внимание е отделено на Петър Попангелов-син, определен от автора като една от най-големите спортни гордости на Самоков и България.

Паметта пази началото

Историята на самоковските ски не е само история на спортни постижения. Тя е история на хора с инициативност, смелост и любов към планината, които полагат основите на нещо, превърнало се в гордост за поколения самоковци.

Старите вестници ни дават възможност да се върнем към тези моменти и да съхраним имената и събитията, които не бива да бъдат забравени.

По публикацията „Откъде тръгнаха ските“ от Благой Събев, в. „100 години Самоковски спорт“, бр. 1, 1 април 1996 г.

Архивен материал от фонда на Общинска библиотека „Паисий Хилендарски“ – Самоков.